

Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder.

- Referat fra møte 3
2.-3. november, 2021

- Arbeidsliv
- Integrering av funksjonshinderperspektivet i Nordisk Ministerråds Sekretariat
 - Nytt erfaringsnettverk
 - Personlig budsjettering
 - Baltisk/Nordisk samarbeid
 - Funksjonshinderperspektiv i kulturelvet

Innhold

Agenda: <https://nordicwelfare.org/funksjonshinder/funksjonshindersradet/radsmote-3-2021/>

Det tredje møte i Funksjonshinderrådet 2021 avholdt på Handicaporganisasjonenes Hus i Danmark. Dette er det første fysiske møte siden 2019.

Resultater av to prosjekter ble framlagt for rådet; Personlig budsjettering og Framtidens arbeidsliv. Begge prosjektene er resultat av initiativ fra ordførerlandene for rådet. Prosjektrapportene gir ny kunnskap om sentrale temaer for å bidra til et konkurransedyktig og sosialt bærekraftig Norden.

I lys at evalueringen av funksjonshinderområdet ble interaksjonen mellom Funksjonshinderrådet og det interne «funksjonshinderpolitiske» nettverket av seniorrådgivere i Nordens Ministerråds sekretariat diskutert. Medlemmer at dette interne nettverket ble invitert til rådsmøtet, og tema for diskusjonene var hvordan funksjonshinderperspektivet kan styrkes i forvaltningen og Nordens Ministerråds politikk.

Rådet diskuterte hvilke perspektiver som bør aktualiseres når kultursektoren i Nordisk Ministerråd og Funksjonshinderrådet sammen skal arrangere et seminar om funksjonshinderperspektiver i kulturlivet.

Rådet diskuterte og kom med konkrete innspill til et ekspertseminar på funksjonshinderpolitikk. Seminaret arrangeres i Tallin i slutten av mars 2022, og er et samarbeid mellom de Nordiske kontorene i Baltikum, Funksjonshinderrådet og NVC.

Innhold.....	2
1. Deltakere på Rådsmøte	5
Medlemmer av Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder.....	7
2. Gjennomgang av og kommentarer til referat fra Rådsmøte 2 , 2. sept. 2021	9
3. Aktuelle nasjonale initiativer, nyheter eller saker siden sist.....	9
Danmark.....	9
Sif Holst er nominert til FNs handicapkomite.	9
Ny rapport om levevilkår for mennesker med handicap i Danmark.	10
Evaluering af det spesialiserede socialområde	10
Handicappolitisk redegørelse 2021.....	11
Finland	11
Reformering av det Finske helse – og sosialsystemet.....	11
Färöarna.....	12
MEGD 40 år.....	12
Andre saker fra Færøyene	13
Grønland.....	13
Ny handicaptalsmann	13
Island.....	13
The fourth wave of covid.....	13
Reviewing legislation	13
Accessibility project	14
Poverty	14
Islands handikappförbund (ÖBÍ) 60:th anniversary	14
Norge	14
Ny regjering om CRDP implementering	14
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons dialog med Stortinget	14
Universell Utforming – handlingsplan og prosjekter	14
Diskriminering på sosiale plattformer	14
Oppdaterte linker til den norske handlingsplanen for universell utforming	15
Sverige.....	16
50 millioner till forskning om funksjonshinder	16
4. Aktuelt fra Nordens ministerråds sekretariat.....	17
Redegjørelse for NMR behandling av evalueringen av samarbeide på funksjonshinder området.	17
Nytt funksjonshinderspolitisk program 2023-2027 (eller handlingsplan)	20
5. Aktuelt fra Nordens velferdssenter	20
Nordens välfärdsscenter	20
Aktuelle projekt.....	21
Aktuelle evenemang	21
Embetsmanskomiteet godkjenner Erfaringsnettver om funksjonsnedsättning	22
Presentasjon av «Erfaringsnätverk om funksjonsnedsättning”	23
Baggrund.....	23
Forslag	23
Deltagende organisationer er, indtil videre:.....	23
Mål.....	24
Målgruppe.....	24
Tema for aktiviteter	24
6. Samarbeidet med det finske ordførerskapet for Nordisk ministerråd 2021.....	25
• Building Back Better:	25

• COSP Nordic Side Event	25
• Nordic seminar:	25
• 3 Council meetings	25
7. Samarbeidet med neste års norske ordførerskapet for Nordisk ministerråd 2022	26
Møte nr. 1 i Råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder	26
Ekspertseminar om implementering av Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)	26
Nordisk side arrangement på "15th Conference of State Parties to the Convention of the Rights of Persons with Disabilities"	26
Nordisk konferanse om funksjonshinderspørsmål i kultursektoren	27
Nordisk konferanse om universell utforming	27
Møte nr. 2 i Råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder	27
8. Rådets søkelys på barn- og ungdom med nedsatt funksjonsevne	27
9. Mulig seminar om funksjonshinderspørsmål i kultursektoren	28
Stikkord fra diskusjonen	28
Noen resurser:	29
10. Framtidens Arbeidsliv - Funktionsnedsättning på arbetsmarknaden	30
Publikasjoner	30
11. Presentasjon av Prosjektrapporten	60
"Personalisering av service och stöd för personer med funktionsnedsättning – en kartläggning av läget i Norden"	60
https://nordicwelfare.org/projekt/kartlaggning-av-losningar-for-sjalvstandigt-liv/	61
12. Integrering av funksjonshinders perspektivet inom Nordisk Ministerråds sekretariat .	66
Medlemmar i det interna nätverket för integrering av funktionshindersperspektivet inom NMRS	69
13. Omvisning på Handicaporganisationenes Hus	70
12. Innspill til Nordisk/Baltiske ekspertmøte om funksjonshinder politikk.	71
11. Kommende aktiviteter	73
Webinarer i regi av «Erfaringsnettverk på funksjonshinderområdet»	73
Datoer 2022	74
Andre aktiviteter i 2022	74
November og December	75
8.-9. Velfærdsforum, Helsingfors.	75
Arbeidsoppgaver:	75
Sekretariat og arbeidsutvalget	75
Rådsmedlemmene:	75

1. Deltakere på Rådsmøte

Leif Olsen	VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd	Danmark
Sif Holst	Danske Handicaporganisationer	Danmark
Päivi Nurmi-Koikkalainen	Institutet för hälsa och välfärd - THL	Finland
Anna Caldén	SAMS–Samarbetsförbundet kring funktionshinder	Finland
Stina Sjöblom	Institutet för hälsa och välfärd – THL	Finland
Tóra við Keldu	MED	Färöarna
Barbara Álvadóttir Thomsen	Almannamálaráðið Socialministeriet	Färöarna
Þuridur Harpa Sigurdardóttir	Öryrkjabandalag Islands ÖBI	Island
Þór G. Þórarinsson,	Socialministeriet	Island
Anna Bjørshol	Barne- unge og familiedirektoratet	Norge
Eva Buschmann	Funksjonshemmedes Felles Organisasjon FFO	Norge
Ola Balke	Myndigheten för delaktighet	Sverige
Victor Krusell Sørensen	Departementet for Børn, Unge, Familier og Justitsområdet	Grønland
Anders Meilvang	NIIK	Grønland

Ungdomsrepresentanter

Zakaria Naser	Ungdomskredsen Dansk handicapforbund	Danmark
---------------	---	---------

Sekretariat

Eva Franzén	Nordens välfärdscenter	Sverige
Kai Koivumäki	Nordens välfärdscenter	Finland
Lars Lindberg	Nordens välfärdscenter	Sverige
Gunnar Michelsen	Nordens välfärdscenter	Norge

Gäster

Eeva Mielonen	Avdelingen for kunnskap og velferd (KV), Nordiska ministerrådets sekretariat.	Finland
Jakob Trane Ibsen	VIVE	Danmark
Marianne Berger Marjanovic	Avdelingen for kultur MR-K, Nordiska ministerrådets sekretariat.	Norge
Hanne Jensen	Direktør for kulturområdet i Glad	Danmark
Alexandra Ronkina	Sekretariat for NORDBUK	Danmark
Louise Svensson	Ministerrådet for arbetsliv, MR-A	Sverige
Peder de Thurah Toft	Ministerrådet for utbildning och forskning, MR-U	Danmark
Gitte Mondrup	Ministerrådet for hållbar tillväxt, MR-TILLVÄXT (R)	Danmark
Anna-Maria Mosekilde	Nordiska samarbetet om integration av invandrare	Danmark

Medlemmer av Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder

Uppdaterad: 20 oktober 2021

Land	Expert	Representant
Norge		
	<p>Anna Bjørshol Direktør Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) Avdeling for rettferd og inkludering anna.bjorshol@bufdir.no</p> <p>Suppleant: Per- Christian Wandås Seniorrådgiver Helsedirektoratet Per-Christian.Wandas@helsedir.no</p>	<p>Eva Buschmann, leder Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon eva@cp.no</p> <p>Suppleant: Janne Skei Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO) Janne.Skei@safo.no post@safo.no</p>
Finland		
	<p>Päivi Nurmi-Koikkalainen Utvecklingschef Institutet för hälsa och välfärd paivi.nurmi-koikkalainen@thl.fi</p> <p>Suppleant: Tea Hoffrén Planerare Social- och hälsovårdsministeriet Avdelningen för välfärd och tjänster Tea.hoffren@stm.fi</p>	<p>Anna Caldén Frivilligkoordinator SAMS–Samarbetsförbundet kring funktionshinder annacalden@gmail.com</p> <p>Suppleant: Pirkko Mahlamäki Generalsekreterare Handikappforum pirkko.mahlamaki@vammaisfoorumi.fi</p>
Sverige		
	<p>Ola Balke Utredare Myndigheten för delaktighet ola.balke@mfd.se</p> <p>Suppleant: Karin Flyckt Utredare, Socialstyrelsen karin.flyckt@socialstyrelsen.se</p>	<p>Elisabeth Wallenius Ordförande Funktionsrätt Sverige elisabeth.wallenius@funktionsratt.se</p> <p>Suppleant: Håkan Thomsson Ordförande, Synskadades Riksförbund, hakan.thomsson@srf.nu</p>
Island		
	<p>Pór G. Þórarinnson Socialministeriet thor.thorarinsson@frn.is</p> <p>Suppleant: Pór Hauksson Reykdal. Senior rådgiver Socialministeriet</p>	<p>Puríður Harpa Sigurðardóttir Ordförande Íslands handikappförbund (ÖBÍ) thuridur@obi.is</p> <p>Suppleant: Unnur Helga Óttarsdóttir Landsforeningen Throskahjalp</p>

	thor.reykdal@frn.is	unnur@throskahjalp.is
Danmark		
	<p>Leif Olsen Seniorforsker, VIVE LeOl@vive.dk</p> <p>Suppleant: Hanne Warming Professor Roskilde Universitet hannew@ruc.dk</p>	<p>Sif Holst Næstformand Danske Handicaporganisationer sho@handicap.dk</p> <p>Suppleant: Anni Sørensen Landsforeningen LEV as@lev.dk</p>
Färöarna		
	<p>Barbara Álvadóttir Thomsen, fuldmægtig i Almannamálaráðið Socialministeriet barbara@amr.fo</p> <p>Suppleant: Heini Petersen Fuldmægtig Socialministeriet heini.petersen@amr.fo</p>	<p>Tóra við Keldu Forkvinde MEGD tora@megd.fo</p> <p>Suppleant: Jónvør Christiansen Generalsekretær MEGD jonvor@megd.fo</p>
Grönland		
	<p>Jonna Broberg konsulent Socialstyrelsen jbro@nanoq.gl</p> <p>Suppleant: Victor Krusell Sørensen AC-fuldmægtig Departementet for Børn, Unge, Familier og Justitsområdet viks@nanoq.gl</p>	<p>Anders Meilvang Formand NIIK anders@niik.gl</p> <p>Suppleant: Christina Johnsen Saninni Consultning christina@johnsen.gl</p>
Åland		
	<p>Gunilla Lindqvist Specialsakkunnig Ålands landkapsregering gunilla.lindqvist@regeringen.ax</p>	<p>Susanne Broman verksamhetsledare Ålands handikappförbund susanne.broman@handicampen.ax</p> <p>Suppleant Henrik Lagerberg Styrelseordförande för Ålands handikappförbund henrik.lagerberg@aland.net</p>

2. Gjennomgang av og kommentarer til referat fra Rådsmøte 2 , 2. sept.2021

Referat finnes her: [Lenke til referatet](#)
Ingen kommentarer eller merknader.

3. Aktuelle nasjonale initiativer, nyheter eller saker siden sist

<https://nordicwelfare.org/funktionshinder/funktionshinderspolitik-i-norden/>

Danmark

v/ Leif Olsen, Sif Holst og Zakaria Naser

Sif Holst er nominert til FNs handicapkomite.

Den Danske Regjeringen innstiller Sif Holst til FN's Handicapkomité i 2022.

<https://sm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/maj/danmark-indstiller-dh-naestformand-til-fn-s-handicapkomite>

Om Sif Holst <http://sifholst.dk>

Sif Holst er Nordens kandidat til FN's komiteen. Det oppfordres til aktivt å støtte hennes kandidatur i de nettverk og arenaer rådet har tilgang til.

Her er hennes kampanjevideo:

<https://youtu.be/nlFD33w58TE>

Ny rapport om levevilkår for mennesker med handicap i Danmark.

VIVE har gennemført en repræsentativ studie av levkår for mennesker med nedsatt funksjonsevne i Danmark. Studien beskriver endringer i levkår med data fra årene 2012, 2016 og 2020.

- I 2020 blev levevilkårsundersøgelsen SHILD (Survey of Health, Impairment and Living Conditions) gennemført i Danmark. Undersøgelsen følger op på undersøgelserne fra 2012 og 2016. Dermed vil det blive muligt at følge udviklingen over tid. SHILD skal bidrage til, at der kan udarbejdes en rapport om levevilkår for personer med handicap. Denne forventes offentliggjort i slutningen af 2021, og kan bidrage med indikationer om, hvor barrierer kan brydes og muligheder kan styrkes.
- Levevilkårsundersøgelsen centrerer sig om flere hovedpunkter såsom personer med handicaps uddannelses-, sundheds- og beskæftigelsesniveau sammenlignet med den øvrige befolkning. Herudover tilgængelighed i forhold til at deltage i kulturelle og sociale aktiviteter. Det er planen, at undersøgelsen skal gentages hver fjerde år med henblik på at følge udviklingen over tid.

<https://www.vive.dk/da/nyheder/2021/mennesker-med-handicap-har-stadig-daarligere-levetilkaar-end-mennesker-uden-handicap/>

Evaluering af det specialiserede socialområde

- Den danske regering igangsatte i 2020 en grundig evaluering af det specialiserede socialområde, som skal afdække målgrupper, tilbud og strukturer på det specialiserede socialområde. Evalueringen er første skridt i retning af specialeplanlægning på socialområdet.
- Arbejdet med evalueringen er fortsat i gang, og der udarbejdes løbende nye analyser. Som en del af evalueringen har VIVE blandt andet udarbejdet komparative analyser af det specialiserede socialområde i Sverige, Norge og Danmark. Undersøgelserne fokuserer på organiseringen af socialområdet i de tre lande, og på indsatser og modtagere på det specialiserede voksenområde. Undersøgelserne er tilgængelige på VIVEs hjemmeside.

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/det-specialiserede-socialomraade-i-de-nordiske-lande-16527/>

Handicappolitisk redegørelse 2021

- Social- og Ældreministeriet offentliggjorde i august en ny handicappolitisk redegørelse. Redegørelsen udarbejdes hvert andet år, og den seneste redegørelse omhandler aktuelle og nye initiativer fra perioden 2019-2020.
- Redegørelsen udarbejdes af Social- og Ældreministeriet men indeholder bidrag fra alle relevante sektorer. Redegørelsen tager udgangspunkt i centrale elementer fra handicapkonventionen og indeholder temaer såsom bevidstgørelse og bekæmpelse af diskrimination, retten til et selvstændigt liv og inklusion samt fysisk og digital tilgængelighed.

<https://sm.dk/publikationer/2021/aug/handicappolitisk-redegoerelse-2021>

Finland

v/ Päivi Nurmi-Koikkalainen, Anna Caldén og Stina Sjöblom

Reformering av det Finske helse – og sosialsystemet

The Finnish System & Health and Social Services Reform
A (Very) Brief Introduction

Firstname Lastname
11/8/21
Finnish Institute for Health and Welfare

What does the reform entail?

- **Restructuring the organisation of public healthcare and social care in Finland**
 - In the future, instead of municipalities, joint municipal authorities and hospital districts,
 - **21 newly formed wellbeing services counties and the city of Helsinki will be responsible for organising health and social services**
- Most of the services provided by the counties will be public services **financed with tax revenue**. Provision can be by counties themselves or by purchasing services from private service providers

The wellbeing services counties will assume responsibility for organising services and start operating 1 January 2023.

Services that will be organised by wellbeing services counties

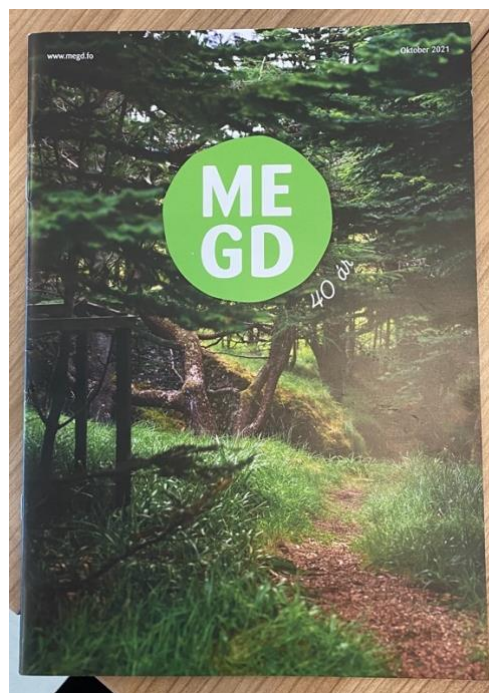
- Primary healthcare
- Specialised healthcare
- Hospital services
- Dental care
- Mental health and substance abuse services
- Maternity and child health clinics
- Social work for adults
- Child welfare
- **Services for people with disabilities**
- Housing services for older people
- Home care
- Rehabilitation

Färöarna

v/ Barbara Álvsdóttir Thomsen og Tóra við Keldu

MEGD 40 ár

MEGD feirer sitt 40 árs jubileum med blant annet á gi ut boken "Vit liva og virka". Boken består av 24 personlige livsberetninger.

MEGD oppsummerte sine 40 år med denne presentasjonen.

Andre saker fra Færøyene

- Særlig utfordringer for mennesker med nedsatt funksjonsevne og familier med funksjonshindrede barn når helsepersonell streiker.
- Det er en vedvarende mangel på tegnspråktolker på Færøyen
- Turistindustrien på øyene satser på å gjøre tilbudene mer tilgjengelig
- Interesseorganisasjonene på Færøyene arbeider med å etablere en handicap talsmanns institusjon etter mønster fra Grønland.
- Sosialministeriet jobber med å utvikle en ny handlingsplanene på funksjonshinderområdet.

Grønland

v/ Victor Krusell Sørensen og Anders Meilvang

Ny handicaptalsmann

Anja Hynne Nielsen er oppnevnt som nye handicaptalsmann på Grønland. Hun tiltrer stillingen 1. desember 2021.

https://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2021/09/2309_handicaptalsmand

Island

v/ Þór G. Þórarinsson og Þuríður Harpa Sigurðardóttir

The fourth wave of covid

In Iceland we have had some problems with the fourth wave of covid. Some Disabled people still stay at home for their protection. We are worried that children with disabilities won't receive their full education because they are at home when other children go to school. We have encouraged the government to keep everything open, that includes schools, especially for children with disabilities. The government is trying to do its best and we all want this to end.

Reviewing legislation

We've been looking at the legislation concerning disabilities and disabled people that was passed in 2018 which is now being reviewed. Representatives from disability organisations are now working on it with the government, which is a good thing. We are now taking part in a global awareness campaign which was launched in connection with the paralympic games opening. The objective is to draw attention to the fact that 50 percent of humanity comprises of disabled people, through online material and the news.

And we have lit up buildings in purple and large landmass in Reykjavik such as the concert hall. The discussion should be central in the discussion about diversity, and we strive for their full participation in society. We want people with disabilities to be able to participate in society for real, it shouldn't just be words on a paper.

Accessibility project

The government has said that they will cooperate on the accessibility project that is intended to improve accessibility in municipalities. It is an excellent project and we have already employed a project manager who will be liaising with municipalities all over the country.

Poverty

Regarding the financial situation of the disabled, around 30% of them in Iceland live in poverty - this is not in line with the sustainability goal, as the number 1 goal is no poverty in 2030. Here, poverty increases for the disabled, particularly for divorced parents with children. Last month, we met with the candidates for the parliamentary elections, and currently have presented our priorities. A number of actions to create a society of greater fairness. The situation for disabled people here is discussed more and more in our society and we've made an effort to educate our communities on disabilities to gain a better understanding and change attitudes.

Islands handikappförbund (ÖBÍ) 60:th anniversary

CRPD certification hopefully happens soon. Next days are preparing our 60:th anniversary and we very much look forward to it. It's a huge milestone for an organisation to turn 60. We have an election and will get a new government, so there will be plenty of things to do to safeguard the situation for disabled people in Iceland.

Norge

Ny regjering om CRDP implementering

Ny i regjering som ønsker å implementere CRPD i Norsk lovgivning. Venter på hvordan prosessen på dette området vil bli.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons dialog med Stortinget

FFO forteller om hvordan de avholder budsjettkonferanse, og arrangerer korte møter med alle Stortingsgruppene for å legge fram sine saker for 2022. På denne måten ivaretar FFO alle sine 84 medlemsorganisasjoner.

Universell Utforming – handlingsplan og prosjekter

Det arbeides med å ta fram en ny handlingsplan for universell utforming (UU). To prosjekter trekks fram: Kartlegging av UU i museum og FoU prosjekt om barn- og unges deltakelse i kunst og kultur. Det arbeides også med å etablere et prosjektsamarbeid med NVC om UU og samfunnsøkonomisk konsekvenser.

Diskriminering på sosiale plattformer

Bufdir er interessert i å komme i kontakt med forskningsmiljøer som jobber med følgende problemstillinger og tema:

Mulige problemstillinger:

Studien skal besvare følgende problemstillinger knyttet til diskriminering som følge av bruk av kunstig intelligens på sosiale plattformer:

1. Hva vet sosiale plattformer som Facebook, Google, TikTok om enkeltpersoners funksjonsnedsettelse?

Oppdragstaker skal undersøke hvilke opplysninger om funksjonsnedsettelse som er tilgjengelige på sosiale plattformer, både direkte opplysninger på offentlig tilgjengelige plattformer, opplysninger som kan produseres ved enkel sammenstilling av data og opplysninger som fremskaffes på andre måter.

2. I hvilken grad er personalisert informasjon og reklame fra sosiale plattformer på nett bestemt av en persons funksjonsnedsettelse?

Oppdragstaker skal undersøke om personer med ulike former for funksjonsnedsettelse mottar annen type informasjon og reklame på nett enn personer uten funksjonsnedsettelse. Oppdragstaker bes særlig kartlegge om personer med funksjonsnedsettelse i mindre grad enn andre mottar lukrative tilbud, som stillingsannonser, gode tilbud om bank og forsikring, medlemskap etc. Det er også ønskelig at oppdragstaker undersøker om personer med funksjonsnedsettelse utsettes for informasjon og markedsføring som kan antas å ta sikte på å utnytte en antatt sårbarhet knyttet til funksjonsnedsettelsen.

3. I hvilken grad opplever personer med funksjonsnedsettelse utfordringer med å få tilgang til sosiale plattformer på nett og digitale løsninger, på grunn av sin funksjonsnedsettelse?

Oppdragstaker bes blant annet kartlegge i hvilken grad personer med funksjonsnedsettelse utestenges fordi de ikke gjenkjennes av KI.

Informasjon bes sendes til:

Maren Anna Lervik

fagdirektør

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

www.bufdir.no

E-post: marenanna.lervik@bufdir.no

Mobil: +47 984 11 745

Oppdaterte linker til den norske handlingsplanen for universell utforming

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barekraft-og-like-muligheter-et-universelt-utformet-norge/id2867676/>

[Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge \(2021–2025\) - regjeringen.no](#)

Regjeringens handlingsplan for universell utforming 2021–2025 skal bidra til et bærekraftig og likestilt samfunn gjennom utforming av fysiske og tekniske omgivelser. Handlingsplanen omfatter blant annet tiltak innen arealplanlegging, infrastruktur, byg...
www.regjeringen.no

[Ländernas nationella strategier | NVC](#)

Norge. Barne-, og likestillingsdepartementet (BLD) är samordnande departement för funktionshinderspolitiken.. Norge har funktionshinderspolitiska strategier och handlingsplaner inom flera områden. Den mest övergripande är handlingsplanen gäller universell utforming och teknologi. BLD koordinerar implementeringen av planen som även genomförs av ett flertal andra departement.
nordicwelfare.org

Sverige

50 miljoner till forskning om funktionshinder

https://www.mynewsdesk.com/se/forskningsradet_for_halsa_arbetsliv_och_valfard_forte/pressreleases/50-miljoner-till-forskning-om-funktionshinder-3133550

<https://forte.se/app/uploads/2021/10/forskning-om-funktionshinder-2021-09-30.pdf>

4. Aktuelt fra Nordens ministerråds sekretariat

v/ Eeva Mielonen, Seniorrådgiver Avdelingen for kunnskap og velferd (KV), Nordiska ministerrådets sekretariat

Redegjørelse for NMR behandling av evalueringen av samarbeide på funksjonshinder området.

Mødegruppe Social- och Hälsopolitik - Ämbetsmannakommitté, EK-S
Mødetid 5. oktober 2021 - 6. oktober 2021
Mødested Mariehamn

Beslutningsreferat

Til stede

Finland Socialråd Viveca Arrhenius
Socialråd Markus Seppelin
Konsultativ tjensteman Maria Waltari
Ledande sakkunnig Merja Mustonen
Prosjektplanerare Mia Mäkinen
Høgskolepraktikant Emilia Berg

Norge Avdelingsdirektør Sarah Bruvoll
Underdirektør Nina Horg Thoresen
Seniorrådgiver Linda Norum Ur
Seniorrådgiver Jon Morten Tveita
Seniorrådgiver Torunn Berg

Sverige Kansliråd Jörgen Gyllenblad
Kansliråd David Lorentzon
Departementssekreterare Jan Rehnberg

Island Seniorrådgiver Siv Friðleifsdóttir

Pharmacist Bjarni Sigurðsson

Danmark

Chefkonsulent Kåre Geil

Chefkonsulent Eva Ejdrup Winther

Fuldmægtig Mia de Jesus das Neves Lindström

Fuldmægtig Jacob Redecker

Grönland

Sundhedsfaglig Konsulent Jeppe Sievertsen Toftdahl

Åland

Avdelningschef Bengt Michelsson

Byråchef Maj-Len Österlund-Törnroos

NMRS

Avdelningschef Christina Springfeldt

Seniorrådgiver Anne Camilla Hilton

Seniorrådgiver Anne Mette Vega Brondbjerg

Seniorrådgivare Eeva Mielonen

Koordinator Johan Sjölinger

NVC

Direktör Eva Franzén

105/21 För beslut:

Redogörelse till Nordiska rådet om nordiskt samarbete om funktionshinder

Bilagor

Bilaga 1 Mandat för Rådet för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018 - 2022

Bilaga 2 Redogörelse till Nordiska rådet 2021 om nordiskt samarbete om funktionshinder för perioden 2020-21

Förslag

Att ÄK-S beslutar att godkänna redogörelsen till Nordiska rådet om nordiskt samarbete om funktionshinder

Sammanfattning

Ärendet handlar om en redogörelse till Nordiska rådet om nordiskt funktionshindersamarbete.

Beslutning

ÄK-S beslutade att godkänna redogörelsen till Nordiska rådet om nordiskt samarbete om funktionshinder.

106/21 För diskussion:

Utvärdering av det nordiska samarbetet om funktionshinder

Bilagor

Bilaga 1 Tranquist Utvärdering - Utvärdering av det nordiska samarbetet om funktionshinder 2018-2020

Bilaga 2 Reviderad tidsplan (september 2021)

Förslag

Att ÄK-S får ta del av resultatet av utvärderingen av det nordiska samarbetet på funktionshinderområdet.

Sammanfattning

Utredare Joakim Tranquist kommer att presentera resultatet av utvärderingen av nordiskt samarbete på funktionshinderområdet 2018–2020.

Beslutning

ÄK-S fick ta del av resultatet av utvärderingen av det nordiska samarbetet på funktionshinderområdet.

Nytt funksjonshinderspolitisk program 2023-2027 (eller handlingsplan)

Handlingsplanen for nordisk funksjonshindersamarbeid har gitt et godt grunnlag for å planlegge, styre og overvåke samarbeidet.

Det er derfor fortsatt behov for et rammeverk for arbeidet på funksjonshinderområdet i Norden. Evalueringsrapporten foreslår å erstatte handlingsplanen med et funksjonshinderpolitisk program (2023-2027) basert på tematiske områder innen bærekraft, menneskerettigheter og bevegelsesfrihet.

Eeva Mielonen, koordinerer arbeidet med å utvikle et nytt funksjonshinderpolitisk program (eller handlingsplan). Det etableres en referansegruppe for å ivareta de tvers sektorielles perspektivene. Referansegruppen vil bestå av 8-10 personer.

Den endelige handlingsplanen/programmet skal godkjennes av Embetsmannskomiteen for samfunns- og helsepolitikk i begynnelsen av juni 2022.

5. Aktuelt fra Nordens velferdssenter

v/ Eva Franzén, Direktør, Nordens Velferdssenter

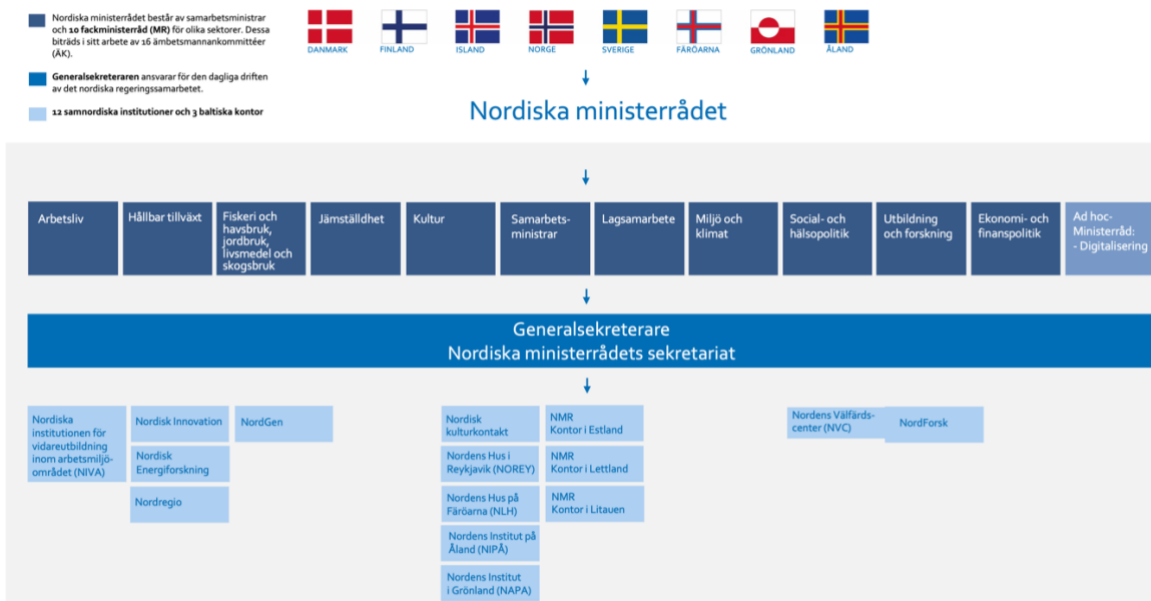
Nordens välfärdscenter

En institusjon inom Nordiska ministerrådet för social och hälsopolitik (MR-S), koordineringsansvar ligger hos ämbetsmannakommittén för social- och hälsopolitik (ÄK-S)

Bidrar till utvecklingen av insatser på välfärdsområdet i Norden på områden:

- Välfärdsolitik
- Folkhälsa
- Funktionshinder
- Integration
- Kontor i
- Stockholm 17 medarbetare
- Helsingfors 6 medarbetare

Aktuella projekt

Covid19 och social isolering, 2021-2022, projektledare Kaisa Kepsu (Kai Koivumäki påbörjat under våren 2021 med diskussioner med Funktionshindersrådet)

- Projektsida: [Social isolering och ensamhet under covid-19-pandemin | NVC \(nordicwelfare.org\)](https://nordicwelfare.org)
 - Kaisa kommer att kontakta Rådet under processen och be om hjälp med uppdatering av ny forskning och andra relevanta initiativ
 - Kunskapssammanställning och goda lösningar

Brukarmedverkan, 2021 – 2022, Projektledare Lars Lindberg

- Hur arbetar man med brukarmedverkan i Norden
- Kunskapssammanställning och goda lösningar

Barn och ungdomar och konsekvenser av Covid19, 2021-2024; Projektledare Merethe Løberg,

- Funktionshindersrådets representant i expertgruppen: Margrét Lilja Aðalsteinsdóttir, OBI, Island
- Projektsida: <https://nordicwelfare.org/nb/projekt/nordisk-samarbeid-om-barn-og-unges-muligheter-for-deltakelse-og-utvikling-i-kjolvannet-av-covid-19-pandemien/>

Aktuella evenemang

Nordic Welfare Forum 2021, Helsingfors 8-9 december

- OBS! Civilsamhällets organisationer kan ansöka om resebidrag, dead line 10 november 2021

- Mera information: [Nordiskt välfärdsforum 2021: Den nordiska modellen och social hållbarhet | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Webinar: Illustrations of multi-party communication (deafblindness)

- Mera information: [Webbinarium: Illustrations of multi-party communication | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Stödordningen för funktionshindersonsorganisationer: nätverksstöd, dead line för ansökningar 10 december 2021

- Mera information: [Stödordningen | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

Embetsmanskomiteet godkjenner Erfaringsnettver om funktionsnedsättning

107/21 För beslut:

Projektförslag: Forskningsnettverk om funktionsnedsättning

Bilaga 1 Projektplan Aktiviteter for forskningsnettverk om funktionsnedsättning

Förslag

Att ÄK-S får information om och godkänner projektförslaget "Aktiviteter for forskningsnettverk om funktionsnedsättning"

Att ÄK-S beslutar att disponera 300 000 DKK till projektet "Aktiviteter for forskningsnettverk om funktionsnedsättning" från budgetpost 3-4312 –"Nordisk socialsamarbete"

Att ÄK-S ber NMRS att fortsätta dialogen med Nordens välfärdscenter (NVC) for att disponera projektmedlen genom ett tilläggsbeviljningsbrev till NVC

Sammanfattning

Saken handlar om ett projektförslag från Nordens välfärdscenter (NVC) som är initierat och utvecklat av ett nettverk av nationella expertorganisationer. Projektets mål är att inom Norden öka kompetensdeling, kunskapsutveckling och nettverksbyggande om funktionsnedsättning, forskning och serviceutveckling genom att organisera 6 tematiska webinarier.

Beslutning

ÄK-S fick information om och godkände projektförslaget "Aktiviteter for forskningsnettverk om funktionsnedsättning".

ÄK-S beslutade att disponera 300 000 DKK till projektet "Aktiviteter for forskningsnettverk om funktionsnedsättning" från budgetpost 3-4312 –"Nordisk socialsamarbete".

ÄK-S bad NMRS att fortsätta dialogen med Nordens välfärdscenter (NVC) for att disponera projektmedlen genom ett tilläggsbeviljningsbrev till NVC.

ÄK-S bad sekretariatet att beakta Norges kommentar om namnet på nettverket i det vidare arbetet.

Presentasjon av «Erfaringsnetverk om funktionsnedsättning»

v/ Jakob Trane Ibsen, VIVE

Erfaringsnetværk om funktionsnedsætning

Jakob Trane Ibsen

Taastrup, d. 2. november 2021

VIVE

Baggrund

Normativt er der et stort fællesskab i de rettigheder som mennesker med funktionsnedsætning har i lovgivning, fx omkring mobilitet og selvbestemmelse

Institutionelt er der en stor variation i organisatoriske og faglige løsninger som mennesker med funktionsnedsætning møder i deres hverdag.

Variation er en kilde til erfaring, læring og inspiration på tværs af de nordiske lande

=> *nordisk merværdi*

I mange nationale udredninger anvendes beskrivelse og perspektiv fra andre lande. Det fungerer dog typisk bedst, når man samtidig har dialog med partnere.

NVC har i mange år været bindeled imellem landene for at hente denne merværdi gennem publikationer, aktiviteter og dialog.

Forslag

At anvende NVCs funktion til yderligere netværksaktiviteter på funktionshinderområdet

At organisere aktiviteter i samarbejde imellem en række organisationer på tværs af landene, der kan sikre ret fokus for aktiviteter, involvering af relevante aktører og forankring af viden i de forskellige miljøer og niveauer i de enkelte lande.

At afvikle en række enkeltstående, men sammenhængende aktiviteter over de næste 2½ år

Deltagende organisationer er, indtil videre:

NVC, THL, Socialstyrelsen-Sverige, Socialstyrelsen-Danmark, VIVE

Mål

At komplementere eksisterende nordiske initiativer indenfor såvel som udenfor NVC, med særligt fokus på højt specialiserede tjenester og støttebehov.

At facilitere deling af viden og erfaringer om forskning og praktik om funktionsnedsætning, på nationale, regionale og kommunale niveauer.

At integrere perspektiver fra brugere af serviceydelser, praktikere indenfor servicesektoren samt forskere

Målgruppe

Projektets vigtigste målgruppe er forskere og praktikere indenfor funktionsnedsætningsområdet i de nordiske lande.

Med udgangspunkt i styregruppen for projektet, NVCs eksisterende nordiske kommunikationsplatform og projektdeltagernes respektive platforme skal projektets aktiviteter formidles og tilrettelægges på en måde, så erfaringer kan deles på tværs af sproglige forskelle.

=> Koordination af oplæg fra flere lande, inkl. balance mellem skriftligt og mundtligt oplæg

Tema for aktiviteter

Organisering af ansvar

Hvilket niveau har ansvar for støtte til mennesker med funktionsnedsætning, inkl. finansiering?

Levering af service og støtte

Hvilke aktører (statslige, kommunale, regionale, private-non-profit, private-kommercielle) leverer ydelser? Hvilke fordele og ulemper opleves af forskellige aktører?

Måling af kvalitet, fremgang og brugertilfredshed (mål og anvendelse)

Hvordan følger nationale og lokale myndigheder og brugerorganisationer op på trivsel, kvalitet og brugertilfredshed?

Koordination og styring af professionalisering og specialisering

Hvordan balanceres behov for specialisering af kompetencer og service med behov for normalisering og integration af forskellige støtteformer? Hvordan deles og koordineres viden om højt specialiserede behov, og hvilket niveau har ansvaret herfor?

Organisering af Personlig Assistance og lignende støtteformer

Hvordan organiseres, finansieres og anvendes PA? Hvilke fordele og ulemper ses ved forskellige institutionelle løsninger?

6. Samarbeidet med det finske ordførerskapet for Nordisk ministerråd 2021

Status oppsummering fra det Finske Ordførerskapet v/ Päivi Nurmi-Koikkalainen,

- **Building Back Better:** Disability Leadership and the Way Forward 9.2.2021 – webinar
- **COSP Nordic Side Event:** Building Back Better by strengthening the implementation of Article 19 of the UNCRPD 17.6.2021
- **Nordic seminar:** Indigenous peoples: language, culture, and life cycle 31.8.-1.9.
- **3 Council meetings** and theme meetings on National Action Plans, EU Disability Policy and Independent Living and Personal Budgets etc.

... despite all horrible things that happened, that the Nordic Ministry was able to work together on these topics. If you have questions write them in the chat.

A

Uudelleentwittasit

Sosiaali- ja terveysministeriö
@STM_Uutiset

Suomi on järjestämässä tänään 17.6. klo 15.30 YK:n vammaissopimuksen osapuolikokouksen sivutapahtumaa. Ministeri @KristaKiuru painottaa avauspuheenvuorossa vammaisten henkilöiden oikeuksien turvaamista koronapandemian jälkeisessä jälleenrakennuksessa.

stm.fi/-/vammaisten-h...

2021 in - 17. kesäkuu 2021 - Twitter Mash App

7. Samarbeidet med neste års norske ordførerskapet for Nordisk ministerråd 2022

v/ Anna Bjørnshol

Aktivitetsskalender for 2022

Oversikt over aktiviteter som Det Norske Ordførerskapet for Rådet for nordisk samarbeid om funksjonshinder vil bidra til gjennomføringen av i 2022

Møte nr. 1 i Råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder

- Tidspunkt: Onsdag 23. og torsdag 24. mars
- Sted: Oslo
- Tema: Rettigheter og levekår for utviklingshemmede.
 - Invitere innledere fra SOR <https://stiftelsensor.no> og «Helt med» <https://heltmed.no>
- Deltakere: Funksjonshinderrådet, 16 personer + sekretariat

Ekspertseminar om implementering av Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)

- Tidspunkt: Fredag 25. mars
Sted: Oslo
- Tema: Implementering av FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne i kommunene. Praksiseksempler/beste praksis. Utfordringer og løsninger
- Deltakere: Inviterte nasjonale eksperter, 7-10 personer, Funksjonshinderrådet, 16 personer + sekretariat.

Nordisk side arrangement på "15th Conference of State Parties to the Convention of the Rights of Persons with Disabilities"

- Tid: 14.-16. Juni 2022
- Sted: New York
- Tema: et av følgende temaer:
 - Universell Utforming som strategi for et bærekraftig Norden
 - Konsekvenser av kriser for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
 - Rettigheter og levekår for utviklingshemmede.
 - Implementering av FN konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne i kommunene.

- **Urfolk, mennesker med nedsatt funksjonsevne og funksjonshemmede barrierer**
- Deltakere: FN representanter

Nordisk konferanse om funksjonshinderspørsmål i kultursektoren

Tid : 31. august og 1. september

Sted: Stockholm, Nordens Velferdsenter

Tema: ?

Deltakere: Max 100 (Kapasitet på NVC sitt nye konferanserom i Stockholm.)

Nordisk konferanse om universell utforming

- Tid: Mandag 7. november
- Sted: Oslo
- Tema:
 - Universell utforming av arbeidsliv og EU direktiv om tema
 - Universell utforming som sektorovergrepene strategi og tema
 - Universell utforming av skoler, digitale og fysiske, og utdanning
 - Universell utforming og transport, turisme og kultur
- Deltakere: 50/100, 100/200, over 200 ?

Møte nr. 2 i Råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder

- Tidspunkt: Onsdag 23. og torsdag 24. november
- Sted: Oslo
- Mulig tema: Konsekvenser av kriser for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Deltakere: Funksjonshinderrådet, 16 personer + sekretariat

8. Rådets søkelys på barn- og ungdom med nedsatt funksjonsevne

Deltakelse fra ungdomsrepresentanter gir merverdi i form av andre perspektiver og temaer i rådets arbeid. At ungdomsrepresentanter deltar, bidrar til rekruttering.

Ungdomsrepresentanten påpekte viktigheten av ungdomsrepresentasjonen blir ivarettatt i utarbeidelsen av handlingsplan eller funksjonshinder politiske programmet som skal legge rammen for arbeidet i perioden 2023 – 2027. Det ble uttrykt skuffelse over at det ikke virker sannsynlig at det etableres et eget ungdomsråd inne funksjonshinderområdet i Norden.

En slik etablering vil bidra til å styrke søkelyset på barn- og ungdom med nedsatt funksjonsevne, og løfte dette perspektivet i det Nordiske samarbeidet.

9. Mulig seminar om funksjonshinderspørsmål i kultursektoren.

- Diskusjon og innspill til hvilke perspektiver et slikt seminar bør løfte fram?
- Hanne Jensen, direktør for kulturområdet i Glad, er invitert med i møte for å berike diskusjonen.
- Innledning ved Marianne Berger Marjanovic, Seniorrådgiver/Kultur, Nordisk Ministe
- Målgruppe: Representanter for; institusjoner og partnere innen kultursektoren, myndigheter med ansvar for funksjonshinderpolitikk og funksjonshemmedes interesseorganisasjoner

Stikkord fra diskusjonen

- Finansieringen av kulturinstitusjoner for mennesker med nedsatt funksjonsevne er preget av manglende forutsigbarhet. Dette medfører at disse kulturinstitusjonene ikke kan gå inn i forpliktende samarbeid med andre kulturorganisasjoner.
- Behov for reel inklusjon. Kulturorganisasjoner for mennesker med nedsatt funksjonsevne burde være en selvfølgelig del av f.eks. nasjonale kulturinstitusjoner. For eksempel kunne «TV Glad» vært en seksjon i «Danmarks Radio», og ikke på siden.
- Det tar lengere tid for mennesker med nedsatt funksjonsevne å produsere kultur av høy kvalitet. Denne realiteten må gjenspeiles i finansiering og forventninger.
- Inklusjon i idrett og fritidsaktiviteter som en del kulturbegrepet. Barrierer for deltakelse.
- Tilgjengelighet, universell utforming og kulturbygg. Dette er fremdeles en utfordring.
- Barriere for deltakelse i produksjon av kunst og kultur.
- Representasjon av mennesker med nedsatt funksjonsevne i kunst og kultur. I f.eks. film og scenekunst
- Svenske kulturrådet kan være en naturlig samarbeidspartner for planlegging og gjennomføring av seminaret.

Noen resurser:

<https://www.artsequal.fi/-/arts-research-transforms-finnish-society/1.3>

<https://nota.dk>

<https://solundfestivalen.dk>

Unge
funksjonshemmede

<https://ungefunksjonshemmede.no>

<https://www.barkraft.ax>

De Nordiske kulturhusene er en ressurs.

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:701778/FULLTEXT01.pdf>

<https://nordichouse.is/da/>

10. Framtidens Arbeidsliv - Funktionsnedsättning på arbeidsmarknaden

v/ Lars Lindberg, prosjektleder, Nordens Velferdssenter

Presentasjon av resultater av projektet "Framtidens arbeidsliv – teknik og digitalisering for økad inkludering." Projektet har kartlagt og spridit kunnskap om digitale og tekniske løsninger som styrker mulighetene for personer med funksjonsnedsättning på arbeidsmarknaden og i arbeidslivet

Publikasjoner

<https://nordicwelfare.org/en/projekt/the-future-of-working-life/>

"Ny teknik og digitale løsninger for økad inkludering i arbeidslivet"

<https://nordicwelfare.org/publikationer/ny-teknik-och-digitala-losningar-for-okad-inkludering-i-arbetslivet/>

"Den inkluderende arbeidsplassen – en verktøykasse" <https://nordicwelfare.org/publikationer/den-inkluderende-arbeidsplassen-en-verktoykasse/>

"Digitale og tekniske løsninger for økad inkludering i arbeidslivet – en eksempelsamling" <https://nordicwelfare.org/publikationer/digitala-och-tekniska-losningar-for-okad-inkludering-i-arbetslivet-en-exempelsamling/>

"Framtidens arbeidsliv – teknik og digitalisering for økad inkludering" <https://nordicwelfare.org/publikationer/framtidens-arbetsliv-teknik-och-digitalisering-for-okad-inkludering/>

Framtidens arbetsliv

lösningar för ökad
inkludering

1

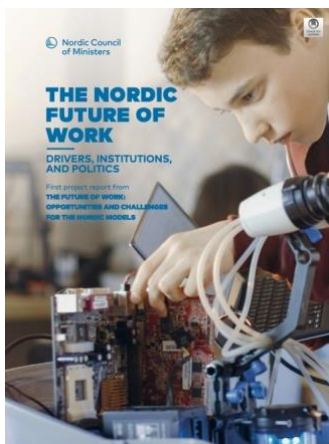
Projekt: 2019-2021

- Fokus: **Nya digitala och tekniska lösningar** för ökad inkludering i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning
- Uppdragsgivare: **Nordiska arbetsmarknadsutskottet**

2

The future of work: Opportunities and challenges for the Nordic models (FAFO)

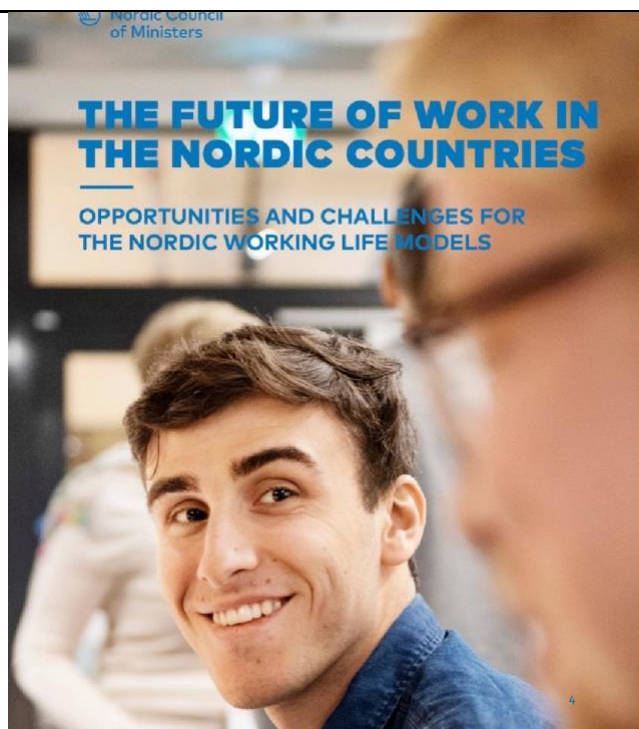

3

3

Slutrapport

- Demografiska utvecklingen leder till **brist på arbetskraft** inom vård och omsorg
- Ökade krav på **kompetensutveckling** och **omskolning**, vilket behöver mötas av offentliga insatser
- Öka **ojämlikhet** och delat arbetsliv då vissa delar av arbetskraften har **korta och osäkra anställningar**

4

4

Vad var vårt uppdrag?

Tidigare aktiviteter

- Tre nordiska expertseminarier arrangerade av NVC om arbetsmarknad och funktionsnedsättning 2016 -2018
- Långvarig dialog med Arbetsmarknadsutskottet

Uppdrag Arbetsmarknadsutskottet

- I hvilken grad skaper **ny teknologi, digitalisering og innovasjoner** bedre muligheter på arbeidsmarkedet for personer med ulike funksjonsnedsettelse i Norden?
- Hvordan kan et **funksjonshinderperspektiv** på utviklingen av teknologiske og digitale løsninger for næringslivet, offentlig sektor og arbeidsmarkedsaktører **skape ytterligere muligheter**, og hva må til for å oppnå dette?

7

7

Finnes det **implementerte, digitale og teknologiske løsninger** som:

- bidrar til at flere unge kvinner og menn med nedsatt funksjonsevne får **utdanning** eller annen **kompetanse** som etterspørres av arbeidsgivere?
- bidrar til **raskere overgang fra utdanning til arbeid** for ungdom med nedsatt funksjonsevne?
- bidrar til bedre **matching** mellom arbeidssøkere med nedsatt funksjonsevne og arbeidsgivere?
- Osv osv osv

8

8

Målgrupper

- **Beslutsfattare** på nationell nivå
- Nationella **arbetsgivar-** och **arbetstagarorganisationer**
- **Arbetsgivare** (större nordiska arbetsgivare)
- **Arbets sökande** (funktionshinderorganisationerna)

9

9

Vad har vi gjort?

Nordens
välfärdscenter

Rapporter

11

10

11

Webbinarier

How can future workplaces work better for people with disabilities? (25 November 2020)

- Fokus på forskning kring arbetsliv och teknik

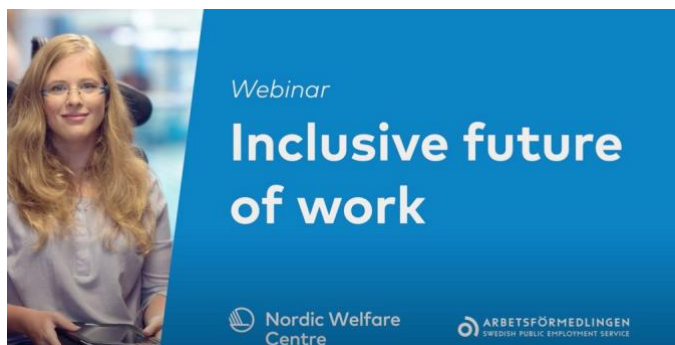
Inclusive future of work: (25 Maj 2021)

- Fokus på lösningar och utmaningar
- Samarrangemang med Arbetsförmedlingen
- Utskick via NAV och STAR
- Deltagare från hela europa

13

Webbinarier

12

12

13

Prediction 1: By 2023, the number of people with disabilities employed will triple due to AI and emerging technologies, reducing barriers to access.

Gartner Top Strategic Predictions for 2020 and Beyond

IT Leadership

Trends

Live from #GartnerSYM

Kan digitala och tekniska lösningar öka inkluderingen i arbetslivet för personer med funktionsnedsättning?

Nordens
välfärdscenter

14

15

Stephen Hawking's wheelchair

The technology that empowers the world's most famous physicist

Stephen Hawking was diagnosed with amyotrophic lateral sclerosis (ALS) when he was 21. ALS is a form of motor neuron disease, which results in the progressive death of the nerves that control the muscles. Most sufferers die within five years, but fortunately for physics, and for Professor Hawking himself, his disease has progressed extremely slowly. Even so, at the age of 71, Hawking has just a small amount of motor function left, mainly in the muscles of his face. His link to the

world is provided by the computer technology built into his wheelchair. Incredibly, Professor Hawking controls all the functions of his Windows tablet PC using just a single switch - imagine operating your PC using nothing but the spacebar! Hawking's PC uses a special interface called EZ Keys, which scans across each letter of the keyboard by itself, one at a time. When Hawking moves his cheek, a sensor detects the movement and the computer hits the scanner and

picks that letter. He can also use this process to scan from one button or mouse button to the next, and so control his email program if needed, web browser if needed or even make calls over Skype. As Hawking's physical condition gradually deteriorates, his typing speed has dropped to just one or two words per minute. Screens at least compensate using algorithms that learn from Hawking's vocabulary and writing style, which accurately predict which words he will want to use next. ©

"We're all pretty disabled on the center table. What difference is it to me muscle or brain?" - Stephen Hawking

Speech synthesizer
A software component on the back of the chair translates written text into Hawking's distinctive electronic voice.

IR sensor
A tiny infrared sensor mounted on his glasses detects when Hawking moves his cheek muscle.

Chair of physics
How talking tech helps to give Stephen Hawking a voice.

12" display
The built-in tablet screen allows Professor Hawking to compose lectures, check his email and even use Skype.

Tablet computer
A custom iPad 4, 32GB, with a Core i7 processor controls all the functions on the chair.

Universal remote
An infrared remote can operate TV, music, lights and even the door, both at work and at home.

Peripheral box
Contains a USB hub, audio amplifier and voltage regulators for the different subsystems.

Power
The computer system takes power from the wheelchair batteries under the seat and has its own backup battery too.

Thought-controlled wheelchairs

When you speak, your brain sends nerve signals to your throat, even if your muscles aren't strong enough to actually make audible sounds. In fact, this natural speech happens even if you just think the words in your head. Engineers recently developed at MIT a brain research center is now available as a way for severely disabled people to control a wheelchair automatically or send their thoughts to a speech synthesizer. The user wears electrodes stuck to the top of their head and sends simple command words such as "go left" or "stop". The tiny electrode array is connected and directed and the right command is sent to the wheelchair. Hawking has tried brain-controlled devices but they are still too inconsistent for him. At the moment, eight weeks in the placement of the electrodes can see the recognition rate drop from 93 per cent to less than 50 per cent.

Electrodes can sense the signals produced when your brain sends and recognize your commands.

©2011 How It Works

www.howitworks.co.uk

Utmaningar

Vad är digitala och tekniska lösningar?

- Hjälpmedel?
- Konsumentprodukter
- Nya lösningar?
- Egen förstudie: Två delar saknades i uppdraget, **hjälpmedel** och **yrkesgrupper** som arbetar med **arbetsplatsanpassning/hjälpmedel**

- Hjälpmedelsinstituterna nedlagda
- Få nätverk är kvar
- Begränsat antal forskare
- Nordens välfärdscenter verkar inom annan sektor

19

19

Hur har vi arbetat?

 Nordens
välfärdscenter

20

21

Pandemin

- Webinarier och digitala workshop istället för fysiska möten
- Distansarbete och digitaliseringen av arbetslivet
- Nya verktyg och metoder

21

Referensgrupp

- Forskare (2 st)
- Arbetsmarknadsmyndigheterna (Arbetsförmedlingen, NAV, STAR)
- Näringslivet (Telenor och NHO - Næringslivets Hovedorganisasjon, Norge)
- Arbetstagare (Akademikerförbundet SSR)
- Civilsamhället (Nordiska funktionshinderrådet)
- Totalt: åtta digitala möten

22

Specialister på arbetshjälpmedel

- 15 specialister på arbetshjälpmedel och arbetsplatsanpassning
- Arbetsförmedlingen och NAV
- Enkät och workshop

23

23

Vad är digitala och tekniska lösningar?

Nordens
välfärdscenter

Digitala och tekniska lösningar

- Teknologi som används i arbetslivet generellt
- Hjälpmedel
- Personliga hjälpmedel (ofta klassade som medicinsk-tekniska produkter)
- Arbetshjälpmedel
- Fokus i projektet har varit nya och framväxande lösningar

25

24

25

Arbetshjälpmedel

”Arbetshjälpmedel för personer med funktionsnedsättning ska kompensera en nedsättning i arbetsförmågan. Det kan ske genom ett hjälpmedel, en anpassning av programvara eller ett befintligt datorsystem eller en fysisk anpassning av arbetsplatsen. **Hjälpmedlen ska vara sådana produkter som normalt inte behövs i verksamheten.**” Socialstyrelsen

26

26

Hjälpmedelindustrin

- Traditionellt små och medelstora företag som verkar på en hemma marknad
- Hjälpmedelmarknaden är inte en marknad utan många= Fragmentiserad
- Snårig väg från tillverkare till användare
- Allt mer hjälpmedelslösningar är en del av operativsystem och appar
- Ändrat fokus: välfärdsteknik och universell utformning

27

27

Arbets hjälpmedel

	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Ansvarig	Jobcenter (Kommunen)	Folkpensionsanstalten (FPA) TE-byrå	Kommunerna	NAV	Arbetsförmedling Försäkringskassan
Belopp	Ej tak	FPA – Ej tak TE-byrå 4000 Euro	Begränsat	Ej tak	Arbetsförmedlingen 100 000 kr Försäkringskassan 50 000
Upphandlat sortiment	Nej	Nej	Nej	Ja	Nej
Totalt	Ingen uppgift	FPA 1,6 milj Euro TE-byrå, ingen uppgift	Ingen uppgift	Ca 125 miljoner NOK årligen	Ca 180 miljoner per år

28

28

Kunskapssammanställning

- Det finns **begränsat** med **forskning** om digitala och tekniska hjälpmedel och **dess betydelse för ökad inkludering**
- Merparten av studierna är antingen **pilotstudier** eller omfattar ett begränsat antal individer vilket begränsar möjligheten till att dra mer **generella slutsatser**, men kan ändå ge en **indikation** om att de har en betydelse.
- Huvudsakliga kunskapen kommer från **fältet**, dock görs sällan **systematiska utvärderingar** eller statistikinsamling.

31

31

Teknologier med potential

- Artificiell Intelligens • Interna administrativa
- Appar system
- Exoskelett • Kroppsnära teknik
- Styrning av proteser • Robotar och robotteknik
- Samarbetsteknologgi
- Förstärkta och konstgjorda • Språkteknologi verkligheter
- Tal till text
- Haptiska gränssnitt

32

32 33

Förslag

- Inrätta ett **organiserat nordiskt samarbete** om hjälpmedel med forskare myndigheter, innovatörer
- **Systematisk insamling** av erfarenheter och publicera best practice
- Satsningar på att **implementera den teknik** som finns och utvärdera effekten
- **Forskningsprogram**, statistik och utvärderingar

•

Teknologin finns men utnyttjas inte

- **Nya teknologiska lösningar** har svårt att komma in i **sortimenten** som konserverar gamla lösningar.
- Många lösningar blir enbart **prototyper** och når inte marknaden
- Mer fokus på **välståndsteknologi**, det saknas sammanhållna program eller satsningar för hur teknologi kan öka inkluderingen i arbetslivet
- Lösningar utvecklade för **andra ändamål** som **hemmiljö**, skulle kunna föras över till arbetslivet
- Behov av **support** och **träning**

33

34

2. Exempelsamling

35

Exempelsamling

- Komplettering av kunskapssammanställningen
- Katalog över olika exempel på lösningar
- Tips på var man kan hitta nya lösningar
- Länkar

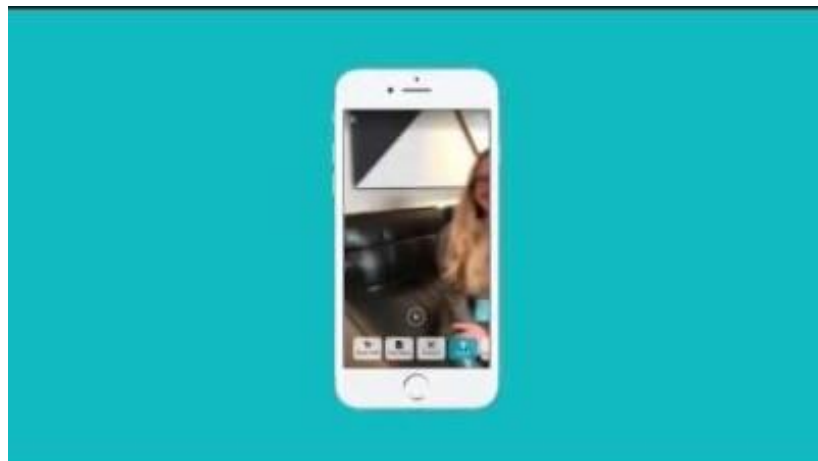

Amerikanska techbolagen

- Alla stora techbolagen har tillgänglighet som prioritet i generella produkter
- Särskilda innovationsprogram
- Särskilda hjälpmedelsappar
- Används i marknadsföringen
- Drivkrafter: Lagstiftning, Demografi, Diversity

Appar byggda på AI

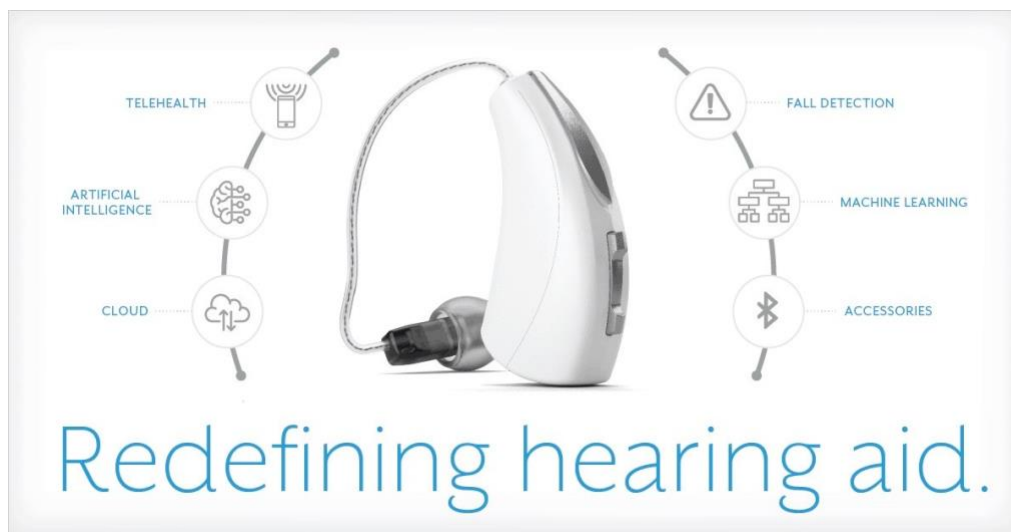

Allt fler hjälpmedel bygger på AI och är uppkopplade mot internet

39

39

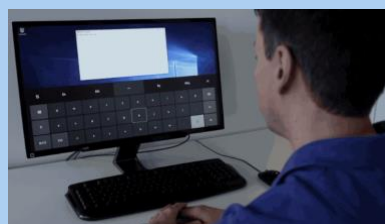

40

40

Från hjälpmedel till allmänprodukt

41

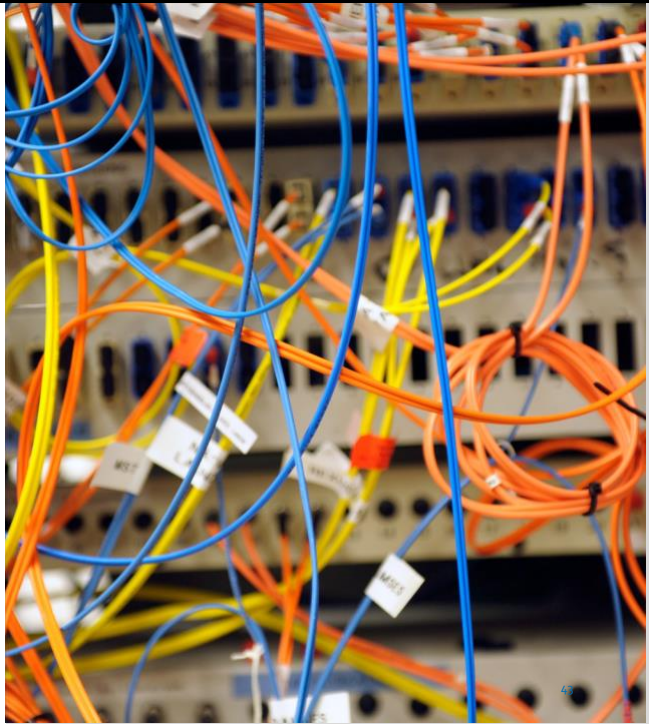
41

3. Verktygslåda

42

Barriärer

- Olika barriärer beroende på funktionsnedsättning
- 70 % upplever begränsningar vid användning av IT
- De vanliga kontorssystemen fungerar relativt bra
- Intranät
- Anslutning till hjälpmedel och uppdateringar

43

Verktøyslådan Uppdraget

- Författare: Rudolph Brynn och Gunnar Michelsen • Utgångspunkt: Universell Utformning
- Helhetsperspektiv

53

Innehåll

- Den inkluderende arbeidsplassen – visjon
 - Barrierer i arbeidslivet for mennesker med funksjonsnedsettelse
 - Digitalisering og teknologi som verktøy for et inkluderende arbeidsliv
 - Verktøy for strategi om inkluderende arbeidsplasser
 - Verktøy for rekruttering og ansettelse
 - Verktøy for et inkluderende digitalt arbeidsmiljø
- Verktøy for fysisk arbeidsmiljø
 - Verktøy for utdanning og kompetansebygging
 - Kommunikasjon og arbeidsplasser
 - Metodikk for introduksjon av hjelpeteknologi på arbeidsplassen
 - Temaer for fordypning
 - Arbeidslivslovgivning i Norden og EU
 - Relevante standarder – Standarder som er relevante for informasjon og kommunikasjonsteknologi
 - Ressurser og tips for videre lesing

45

Internationella exempel

ILO- Rekommendationer

- **Nya jobb** och arbetsrelationer måste ha ett **funktionshinderperspektiv**
- **Livslångt lärande** måste inkludera personer med funktionsnedsättning
- **Universell utformning** måste genomsyra all ny infrastruktur, produkter och service
- **Hjälpmedel**, befintliga och existerande, måste tillhandahållas och vara **överkomliga**
- Åtgärder för att **inkludera** personer med funktionsnedsättning i **tillväxtsektorer** som den digitala

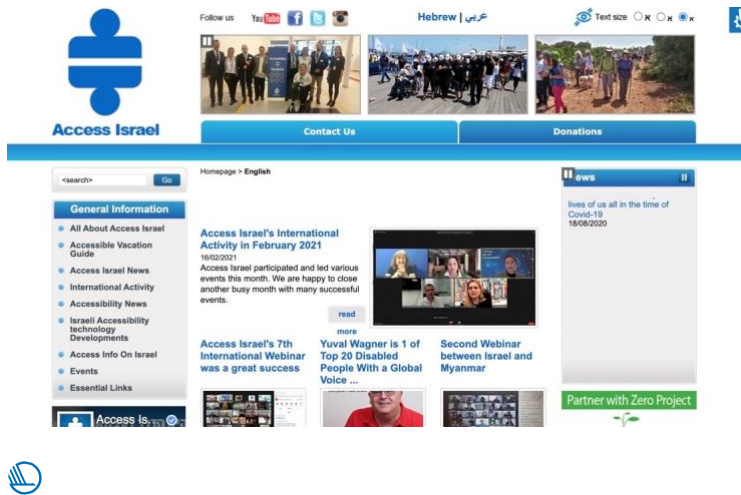
developed within the framework of Disability H40 Europe, a project led by Fundación ONCE and co-funded by the European Social Fund

Peat Works

Access Israel

49

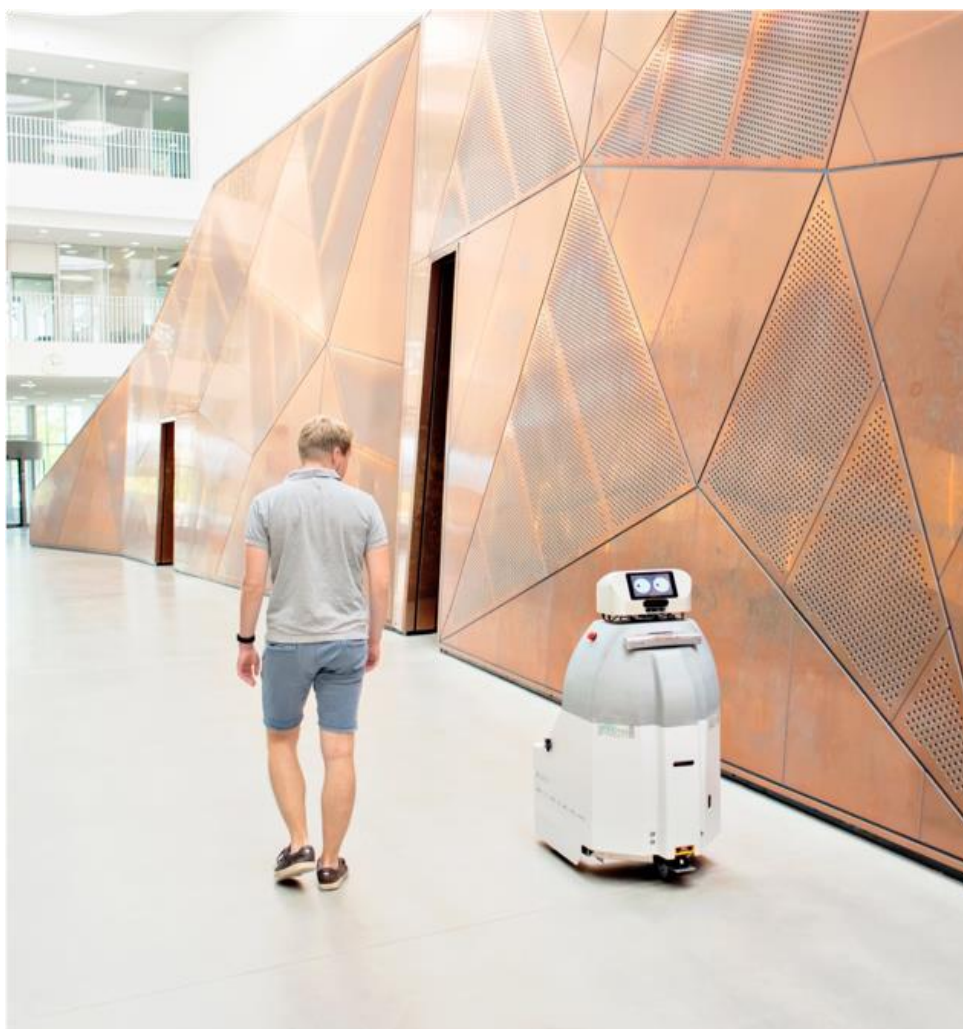
49

Vart är vi på väg?

50

56

- Människan blir mer av operatör
- Stödsystem som stödjer människans fysiska, sensoriska och kognitiva förmågor
- Teknologin anpassar sig efter människans förmågor
- Flexibel arbetsplats
- Universell utformning är centralt!

Vad behöver göras?

Utmaningar och möjligheter för nordiska hjälpmedelssystemen

Danmark

- Decentraliserat
- Databas

Finland

- Splittrat
- CIVILSAMHÄLLSORGANISATIONER

Norge

- Centraliserat och sammanhållet
- Nya lösningar svårare komma in i sortimentet

Sverige

- Flera huvudmän och svårt få överblick
- Innovationssatsningar

Några slutsatser

- Stort behov av **kunskapsutveckling** hos olika målgrupper
- **Pandemin** tydliggör behovet att fokusera personer med funktionsnedsättning
- **Åldrande** arbetskraft
- Fokusera på teknologins möjligheter, exempel **Industri 4.0**
- **Framtidens arbetsliv** för personer med funktionsnedsättning har inte uppmärksammats hittills i Norden på samma sätt som i flera andra länder

55

55

Frågor att diskutera inför framtiden • Hur stor del av arbetsuppgifterna och vilka kommer utföras av människor respektive maskiner?

- Vilka nya jobb kommer att skapas?
- Livslångt lärande – utbildning och fortbildning

56

56

Tack.

Nordens välfärdscenter

nordicwelfare.org

Facebook: Nordens välfärdscenter

Twitter: @Nordicwelfare1

57

11. Presentasjon av Prosjektrapporten "Personalisering av service och stöd för personer med funktionsnedsättning – en kartläggning av läget i Norden"

v/ Stina Sjöblom, THL og Lars Lindberg, NVC

60

Modeller för individanpassat stöd och service för personer med funktionsnedsättning - Samarbetsprojekt mellan NVC och THL

Modeller för individanpassat stöd och service för personer med funktionsnedsättning - Samarbetsprojekt mellan NVC och THL

Bakgrund

Projektet pågick 1 januari – 30 juni 2021

Ingår som aktivitet i finska ordförandeskapet för funktionshinderrådet

Initiativet togs av THL med anledning av kommande reformförslag i Finland där personlig budget föreslås införas som möjlighet för individer med stödinsatser

Internationellt benämns som Direct Payment

Syfte

undersöka huruvida och i så fall hur modeller för individanpassat stöd som personlig budget för stöd och service kan stärka genomförandet av CRPD, artikel 19

Kartlägger exempel, erfarenheter och kunskap om dessa modeller

Metod

Enkät till experter

Workshop med: funktionshinderrådet, forskare och nationella experter

Desk research och kompletterande undersökningar

CRPD: Artikel 19

Rätten att leva självständigt och kunna delta i samhället vilket bland annat förutsätter att personer med funktionsnedsättning har tillgång till olika former av samhällsservice och stöd.

Artikel 19 gäller alla personer med funktionsnedsättning, oavsett omfattningen av funktionsnedsättning och behovet av stöd.

Allmänna kommentarer Nr 5 där man tar avstånd från institutionsboende och att individanpassade stödåtgärder ska ses som en rättighet. Personlig assistans ska finansieringen vara kopplat till individen.

Generell utveckling

Ökat fokus på individanpassning av stödsystemen

Drivkrafter

Krav från funktionshinderrörelsen (särskilt Personlig Assistans)

Nya styrningssystem, New Public Management

Exempel

Brukarstyrd Personlig Assistans

Alla nordiska länder har någon form av BPA-system

Skillnader i utformning och omfattning

Fritt val system för hemtjänst och sociala stödinsatser

Hjälpmedel

Projektverksamhet, t ex socialt utsatta grupper

Möjligheter och utmaningar för Norden

Lagstiftning finns men brister i implementeringen

Decentraliserad och splittrad organisation för stöd

Behov av samordning

Marknordisering

Juridiska utvecklingen

Rådgivning och stöd

Personlig budget **Möjligheter**

Egna prioriteringar

Motivation

Välja annan leverantör

Personlig budget **Utmaningar**

Ökade krav på den enskilde att engagera sig, ojämlikhet

Kontrollapparat

Kostnaderna blir mer synliga i ett PB system vilket kan slå tillbaka

Finns få alternativ att välja emellan (tex utanför storstäderna) blir det chimär

Risk för basbelopp istället utifrån behov

Att diskutera

Känner ni igen beskrivningen av systemen? Har vi missat något?

Hur ser ni på utmaningar och möjligheter för individanpassade stödsystem och personlig budget som lösning?

Alternativa möjliga lösningar för organisering av stödet

Personlig budget i funktionshinderservice

Syftet med försöksprojektet i Finland

Målsättningen med den nordiska kartläggningen

Nyttan av kartläggningen för det finska projektet

Vilka förslag har utformats i Finland

Reformen av service och stöd för personer med funktionsnedsättning i Finland

I Finland ordnas stöd och service till personer med funktionsnedsättning utifrån individuella behov på basis av allmänna lagar och speciallagar.

Ett reformarbete för att sammanslå speciallagarna (lagen om handikappservicelagen och specialomsorgslagen) pågår.

Enligt regeringsprogrammet ska man i samband med reformen av speciallagarna se till att de individuella behoven hos personer med funktionsnedsättning tillgodoses bättre.

Reformen av speciallagarna är ett omfattande projekt som pågått under flera regeringsperioder.

Projekt om personlig budget för personer med funktionsnedsättning 2020-2021

Projektet strävar att ta fram ett förslag om personlig budget som ökar flexibiliteten och valfriheten i det finska stödsystemet.

I projektet har behovet av ändringar i lagstiftningen bedömts.

Målet för det regionala och nationella arbetet i projektet har varit att tillsammans utveckla en modell för att organisera personlig budgetering på ett sätt som är lämpligt för Finlands rättssystem och servicestruktur.

Stöd och service utifrån individuella behov, självbestämmanderätt, delaktigheten i processerna samt möjligheter till stöd i processer och beslut eftersträvas.

Målsättningen med det nordiska samarbetsprojektet och kartläggningen

Ta reda på vilka modeller och system som finns i Norden för att uppnå målen i artikel 19.

Få referensdata från övriga nordiska länder där organiseringen av service är snarlik den i Finland.

Kartlägga hur individuella insatser och stöd ordnas inom ramen för den nordiska välfärdsmodellen.

Höra nordiska experter om för- och nackdelarna med att ta in system som skapats i en annan välfärdscontext.

Betydelsen av Norden som referensgrupp

Uppfattningar om och modeller för personlig budget för personer med funktionsnedsättning kommer från länder där systemet funnits eller håller på att utvecklas.

Då vi föreslår förändringar i den finska lagstiftningen behöver vi också en situationsbild av läget i Norden.

Det nordiska projektet och kartläggningen där Rådet medverkat som referensgrupp utgör därför ett viktigt bidrag till det finska projektet.

Vi önskar också att projektet bidrar till diskussionen om möjligheterna att vidareutveckla insatser och stöd i Norden i enlighet med FN-konventionen och artikel 19.

Hur kartläggningen påverkar det finska projektet

Nordiska modeller för individanpassat stöd och service för personer med funktionsnedsättning är omfattande och mångsidiga.

Vi ändrar inte på det som är bra.

Nordiska länder utgår från personlig assistans som modellen för individanpassat stöd för självständigt liv, men

det finns skillnader mellan länderna - också i graden av marknadisering och möjligheterna till fritt val i fråga om tjänsteleverantör.

Vi beaktar effekter av olika val.

Hotbilder och möjligheter tolkas lika i Norden.

Vi arbetar för ökad delaktighet och dialog i processerna.

Diskussionen om personlig budget i Finland

Projektet om personlig budget har sökt nya sätt att organisera insatser och stöd individuellt, flexibelt och så att människor är delaktiga och har beslutsmakt i sina processer.

Vi har möjliggörande lagstiftning redan nu. Vi har också varierande praxis!

Projektet har arbetat för

att förstärka ett individuellt förhållningsätt eller personalisering av stöd och service ;

att ta fram ett förslag om hur personlig budgetering kunde tas in i lagstiftningen som ett sätt att ordna service och stöd individuellt.

Hurdant förslag om personlig budget?

Förslaget utgår från att personlig budgetering tas in som ett sätt att anordna service och stöd individuellt.

Personlig budget föreslås som ett sätt att anordna service

Möjlighet för brukaren att välja som alternativ till befintliga sätt eller sida vid sida med sådana.

Personlig budget avser den penningssumma/de medel som personen själv får styra över.

Budgetmedel ska brukas för service och insatser enligt individuella behov som kommit fram i serviceprocessen.

Vid behov skall personen få stöd med att använda personlig budget.

Att diskutera

Synpunkter att ännu beakta i det finska projektet

Behov av ytterligare nordiska kartläggningar och projekt

Frågor att granska på djupet eller forska vidare ur nordiskt perspektiv?

12. Integrering av funktionshinders perspektivet inom Nordisk Ministerråds sekretariat

Nettverksmøte med "Det interna nätverket för integrering av funktionshindersperspektivet inom NMRS."

Innledning ved Eeva Mielonen, Seniorrådgiver/Kundskab og Velfærd, Nordisk Ministerråd

Diskusjon og innspill til nytt mandat for interna nätverket för integrering av funktionshindersperspektivet inom NMRS

Oppfølging av anbefalinger i evalueringsrapport og diskusjoner i NMR.

Nätverksträff - integrering av funktionshinders- perspektivet i NMR

 Nordiska
ministerrådet

Eeva Mielonen
20. oktober 2021

Utvärderingen av det nordiska samarbeidet om funksjons-
hinder

- Rådet for nordiskt samarbeide om funksjons hinder
- Nordiska ministerrådets handlingsplan for funksjons hinders samarbeide
- Nordens velfærdscenters roll inom funksjons hinders samarbeidet

- Nordiska verksamheten kring dövblindhet
- Stödordningen för funktionshindersorganisationernas nordiska samarbete

Syfte med utvärderingen

- Utvärderingen **sammanställer erfarenheter och synpunkter** bland relevanta intressenter samt föreslår rekommendationer och eventuella justeringar till organiseringen av samarbetet.
- Utvärderingen kommer att ligga till grund för beslut i Nordiska ministerrådet om fortsatt nordiskt funktionshindersamarbete och **behov av eventuella justeringar** vad gäller formerna för samarbetet.

Slutsatser

- Det finns en stor samstämmighet kring nyttan av ett nordiskt funktionshindersamarbete.
- Delarna inom funktionshindersamarbetet fungerar väl och har utvecklats över tid.
- Mervärde skapas i första hand genom olika nätverk för kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan aktörer i hela Norden.
- Medför en ökad kapacitet kring arbetet med funktionshinder i ett både nationellt och nordiskt perspektiv.
- Delarna bidrar på olika sätt till nordisk nytta kring funktionshinderperspektivet, men behov finns av utveckla och klargöra förutsättningarna för funktionshindersamarbetet i stort.

Rekommendationer

- Förnyat mandat för Funktionshinderrådet. Tydliggör särskilt **rollen för integrering av ett funktionshinderperspektiv inom det nordiska samarbetet.**
- Det interna nätverket för integrering av funktionshinderperspektivet **bör få ett nytt mandat av ledningsgruppen för NMRS och Generalsekreteraren.**
- **Påbörja en sakområdesinriktad dialog mellan Funktionshinderrådet och sektorerna och verksamheterna inom NMR i syfte att erbjuda praktiska inspel om hur det skulle vara ändamålsenligt att arbeta vidare med ett funktionshinderperspektiv.**
- Etablera ett forum för nordiskt samarbete för unga med funktionsnedsättning vid sidan av Funktionshinderrådet. Involvering kan ske genom arbetsutskottet och sekretariatet.

Rekommendationer

- Ta bort Funktionshinderrådets roll i beslut kring enskilda ansökningar om medel från stödordningen. Beslutsfattande inom stödordningen bör ske vid NVCs kansli.

- I syfte att tydliggöra det samlade funktionshindersarbetet föreslås att handlingsplanen ersätts med ett funktionshinderpolitiskt program.
- Utgår från temaområdena hållbarhet, mänskliga rättigheter och fri rörlighet samt önskade resultat: erfarenhetsutbyte, funktionshinderintegrering, kunskapsproduktion.
- NVC samordnar, följer upp och redovisar arbetet med programmet. NVC får en tydligare roll som beställare av kunskapsproducerande projekt, och i mindre grad som utförare.
- En samordning av programmet finansieras med fördel av MR-SAM i syfte att skapa tydligare mandat att verka tvärsektorielt inom det nordiska samarbetet.

Integrering av funktionshindersperspektivet

- Arbetet med integrering av funktionshindersperspektivet inom vissa utvalda politikområden påbörjades redan under den förra Handlingsplanen (2015 – 2017).
- Ledningsgruppen för NMRS beslutade i 2018 att arbetet ska stärkas ytterligare och att det ska utses ett internt nätverk för integreringsarbetet.
- Att integrera ett funktionshindersperspektiv i NMRS handlar om att synliggöra situation och behov hos personer med funktionsnedsättning samt att främja inkludering genom universell utformning och tillgänglighet.
- Det kan gälla praktiska saker: möten ska vara tillgängliga. Det handlar också om att främja inkludering av personer med olika typer av funktionsnedsättning i den politik som utvecklas genom samarbetet.

Mandat (07/2018 – 12/2019) för det interna nätverket

- Uppdrag: Nätverket ska förmedla information och höja medvetenheten om funktionshindersfrågor och tillgänglighet.
- **Borde det finnas andra mål för arbetet beskrivna i mandatet?**
- Nätverket bör bestå av rådgivare/seniorrådgivare från alla politiksektorer samt från kommunikationsavdelningen. Nätverket koordineras av avdelningen Kunskap och välfärd, som samarbetar med Funktionshindersrådets sekretariat i Nordens välfärdscenter gällande informationsförmedling och uppföljning av integreringen.
- **Har det här fungerat bra?**
- Nätverket har möten vid behov, men kommunicerar också via andra kanaler.
- **utveckla möten så att fler deltar?**
- Nya former till samarbete? Hur ska vi stärka integreringen av perspektivet?

”Påbörja en sakområdesinriktad dialog mellan Funktionshinderrådet och sektorerna och verksamheterna inom NMR i syfte att erbjuda praktiska inspel om hur det skulle vara ändamålsenligt att arbeta vidare med ett funktionshinderperspektiv”.

- Vad skulle **praktiska inspel** kunna vara i din sektor?
- Hur ska vi organisera dessa möten/workshops?

- hur skulle vi kunna göra möten ännu mer relevanta och intressanta?

Nya former av samarbete?

- Vilka nya sätt att samarbete med Funktionshinderrådet skulle stödja integreringen av funktionshindersperspektivet inom din sektor?
- Styrdokument: samarbetsprogram, har perspektivet inkluderats (har man involverat Rådet)?
- Hur samarbetar vi med våra samarbetsorganisationer och andra organisationer t ex civilsamhällsnätverket, NordForsk, Niva?
- Skulle man kunna öronmärka pengar? Finns det andra sätt att finansiellt stödja perspektivet?

Vidare process

- Ett utkast till nytt mandat under november 2021
- Möjlighet att kommentera utkastet som sedan ska till ledningsgruppen och GS för godkännande
- Sektorspecifika möten under våren (?)
- Årlig statusrapportering
- Nätverket ska involveras i framtagandet av nytt program för nordiskt samarbete om funktionshinder för åren 2023-2027 under våren 2022

Medlemmar i det interna nätverket för integrering av funktionshindersperspektivet inom NMRS

Niels Wanning	Ministerrådet för samarbetsministrarna, MR-SAM	niwann@norden.org
Petri Suopanki	Gränshindersrådet	petsuo@norden.org
Sandra Forsén	Gränshindersrådet	sanfor@norden.org
Alexandra Ronkina	Sekretariat för NORDBUK	aleron@norden.org
Tomás Orri Ragnarsson	Det arktiska samarbetet	tomrag@norden.org
Eeva Mielonen	Ministerrådet för social- och hälsopolitik, MR-S	eevmie@norden.org
Louise Svensson	Ministerrådet för arbetsliv, MR-A	lousve@norden.org
Peder de Thurah Toft	Ministerrådet för utbildning och forskning, MR-U	pedtof@norden.org
Julia Fäldt Wahengo	Ministerrådet för jämställdhet, MR-JÄM	julwah@norden.org
Marianne Berger Marjanovic	Ministerrådet för kultur, MR-K	marmar@norden.org

Signe van Zundert	Ministerrådet för digitalisering, MR-DIGITAL	sigzun@norden.org
Gitte Mondrup	Ministerrådet för hållbar tillväxt, MR-TILLVÄXT (R)	gitmon@norden.org
Kristian Henriksen	Ministerrådet för hållbar tillväxt, MR-TILLVÄXT (N)	krhe@norden.org
Kasper Paulig	Ministerrådet för lagsamarbete, MR-LAG	kaspau@norden.org
Anna-Maria Mosekilde	Nordiska samarbetet om integration av invandrare	annmos@norden.org
Mikael Kelk	Ministerrådets kommunikationsavdelning, KOMM	mikake@norden.org
Louise Jeppesen	Ministerrådets kommunikationsavdelning, KOMM	loujep@norden.org

13. Omvisning på Handicaporganisationenes Hus

v/ Sif Holst, Næstformand, Danske Handicaporganisationer (DH)

12. Innspill til Nordisk/Baltiske ekspertmøte om funksjonshinder politikk.

Funksjonshinderrådet må stille med en representant hver fra Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island og Åland, Grønland og Färöarna. 8 personer.

Representantene fra Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island og Åland, Grønland og Färöarna forbereder og presenterer et innlegg på 20 minutter. Dette imøtekommer de Baltiske landene sitt ønske om: Country presentation (as short speeches) by the Nordic participants. Last time the Baltic countries gave short presentations

Medlemmene er bedt om å gi beskjed om hvilke av disse tema de selv, eller en ekspert fra Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island eller Åland, Grønland og Färöarna kan innlede om:

Dette er ønsker fra våre Baltiske kontaktpersoner.

Estonia

- Early interventions to prevent the onset of permanent incapacity for work
 - (Estonia plans to test an approach that would include allowing part-time work during temporary incapacity for work as well as the provision of services to support the retention and employment of work capacity and more effective case management)
- • to hear about the best practices of work capacity support services (we plan to develop our occupational rehabilitation service);
- • to hear about the best practices for supporting the target group with mental and behavioral disorders entering the labor market and supporting young people with special needs (over 18 years) entering the labor market.
 - To get a broader view on how organizations work together to support people and how people move between labor market and social health services, as this can often be a major bottleneck.
- • Experiences of measuring the level of accessibility in the Nordic countries
 - (In the Estonian 2035 strategy we should compile a methodology how to collect information on accessibility - Statistics Estonia collects information, but the Ministry of Social Affairs in cooperation with the State Chancellery is expected to give substantive input what information to collect).
- Linking accessibility to the UN 2030 Sustainable Development Goals – what are the links and what does it look like in everyday life;
- people with disabilities area contribution to development co-operation
 - it is very strongly developed in the Nordic countries, but information on methods and tools is often little known about. It would be interesting to exchange ideas on how to improve the development cooperation in terms of accessibility and development in the field of people with disabilities - because Estonia has its own experience that could be shared more widely.

Latvia

- Good practices in advocacy for human rights, practical cases could be presented

- Court cases – as precedents, examples to the other countries

Lithuania

- Accessibility (Inclusion) with subtopics
 - physical accessibility to infrastructure,
 - accessibility to information and services.

Umiddelbart hadde rådet noen tanker om hva de kan bidra med:

Grønland

Kan innlede om teamene:

- Handicaptalsmann institusjonene – som et eksempel på sivilsamfunn organisering
- Holdningsskapende arbeid. Systematisk arbeid med antidiskriminerende arbeid.

Island

Kan innlede om temaene:

- Holdningsskapende arbeid. Systematisk arbeid med antidiskriminerende arbeid.
- Linking accessibility to the UN 2030 Sustainable Development Goals – what are the links and what does it look like in everyday life.
- Accessibility (Inclusion) with subtopics
 - physical accessibility to infrastructure,
 - accessibility to information and services.

Norge

Kan innlede om temaene:

- Oppbygging av interesseorganisasjoner som kan bidra til utvikling av funksjonshinder politikken.
- Good practices in advocacy for human rights, practical cases could be presented
 - Court cases – as precedents, examples to the other countries
 - FFO har et rettighetscenter som har eksperter på tema.
- Experiences of measuring the level of accessibility in the Nordic countries
- Accessibility (Inclusion) with subtopics
 - physical accessibility to infrastructure,
 - accessibility to information and services.
 - Bufdir har eksperter på tema

Færøyene

Kan innlede om temaene:

- Practices for supporting the target group with mental and behavioral disorders entering the labor market and supporting young people with special needs (over 18 years) entering the labor market.
 - Case:
 - Flexjob
 - Verksted for arbeidsavklaring. Vocational rehabilitation.
- Holdningsskapende arbeid. Systematisk arbeid med antidiskriminerende arbeid.

Finland

Kan innlede om temaene:

- Gode eksempler på implementering av CRDP
- Presentere rapportene på arbeidslivsområdet.

11. Kommende aktiviteter

- Tolv møter i Arbeidsutvalget for Funksjonshinderrådet
- To fysiske møter i Funksjonshinderrådet
- Fem webinarer i regi av Erfaringsnettverk på funksjonshinderområdet
- Nordisk konferanse om Universell Utforming
- Nordisk konferanse om funksjonshinderspørsmål i kultursektoren
- Baltisk/Nordisk ekspertmøte om funksjonshinderpolitikk
- Nordisk ekspertseminar om implementering av CRDP i kommunene
- Nordisk side arrangement på "15th Conference of State Parties to the Convention of the Rights of Persons with Disabilities"
- En arbeidsgruppe utvikler et utkast til nytt funksjonshinderspolitisk program

Webinarer i regi av «Erfaringsnettverk på funksjonshinderområdet»

1. Organisation of responsibilities
2. Delivery of service
3. Measures of quality, progress, and user satisfaction

4. Governing and coordinating professionalisation and specialisation
5. Revisiting and comparing PA and related support functions

Datoer 2022

- Møte nr. 1 i Råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder
Tidspunkt: Onsdag 23. og torsdag 24. mars, Oslo
- Ekspertseminar om implementering av Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)
Tidspunkt: Fredag 25. mars, Oslo
- Nordisk/Baltiske ekspertmøte om funksjonshinder politikk
Sted: Tallinn, ibis Tallinn Center
Tid: onsdag 30. (ca. 19:00 – 23:00) og torsdag 31. Mars (ca. 09:30 – 15:30)
- Nordisk side arrangement på "15th Conference of State Parties to the Convention of the Rights of Persons with Disabilities"
Tid: 14.-16. Juni 2022, New York
- Nordisk konferanse om funksjonshinderspørsmål i kultursektoren
Tid: 31. august – 1. september (preliminært tidspunkt), Stockholm
- Nordisk konferanse om universell utforming
Tid: Mandag 7. november, Oslo
- Møte nr. 2 i Råd for nordisk samarbeid om funksjonshinder
Tidspunkt: Onsdag 23. og torsdag 24. november, Oslo

Andre aktiviteter i 2022

Inspirasjons workshop mellom Funksjonshinderrådet og Nordisk Minister Råds Sekretariats interne nettverk

For alle medlemmene i Funksjonshinderrådet

Sektor spesifikke møter mellom Funksjonshinderrådet og Nordisk Minister Råds Sekretariats interne nettverk.

For noen medlemmer av Funksjonshinderrådet

November og December

- Overleveringsmøte mellom Finland og Norge
- Konstituering av nytt Arbeidsutvalg for 2022
- Etablering av Arbeidsutvalg for funksjonshinderpolitisk program for 2023-2027

8.-9. Velfärdsforum, Helsingfors.

- If you belong to an organisation from civil society, you are welcome to apply for subsidised travel to Helsinki to participate in the Welfare Forum. The application refers to costs for travel and hotels only. Number of participants is limited. [Apply here](#)
- Please apply before 10 November 2021.

Arbeidsoppgaver:

Sekretariat og arbeidsutvalget

- Fortsette samarbeidet med det finske ordførerskapet og avslutte de gjenstående aktivitetene.
- Planlegge neste rådsmøte, mars i Oslo
- Planlegge Baltisk-Nordisk ekspertseminar i mars 2022
- Planlegge overføringen av det Finske ordførerskapet for 2021 til det Norske i 2022.
- Igangsette dialogen med det kommende Norske ordførerskapet for 2022.
- Implementerer modellen for integrering av barn- og ungdomsperspektivet i funksjonshindersamarbeidet.

Rådsmedlemmene:

- Følge opp prosessen med å integrere funksjonshinderperspektivet i Nordisk ministerrådets virksomhet, blant annet ved å delta i møte med det interne nettverket og i møter med Nordisk ministerråds sekretariat.
- Delta på ekspertseminar om tegnspråk og mobilitet.
- Besvare spørsmål fra sekretariat og arbeidsutvalg, og bistå i saksutredning og arrangementer.

Päivi Nurmi-Koikkalainen

Ordförande

Gunnar Michelsen

Sekreterare

Nordens välfärdscenter
Box 1073, SE-101 39 Stockholm
Besöksadresse: Slupskjulsvägen 30
Tel: +46 8 545 536 00
info@nordicwelfare.org

Nordens välfärdscenter
c/o Folkhälsan
Topeliusgatan 20
FI-00250 Helsingfors
Tel: +358 20 741 08 80
info@nordicwelfare.org